

מסורת הש"ס

(א) [שבת נה. וס"ג], (ב) [מסכתא פ"ב], (ג) [ס"א], (ד) [ס"א], (ה) [נ"י מכתובתא ספ"ב דשביעין], (ו) ספ"א ועושה נכרי בשבת וי"ט ומסייעין במועד, (ז) שמחת פיה, (ח) [נעליא. ע"ש], (ט) [ברכות סד.], (י) [קידושין לא. וס"ג], (יא) [מיתב דהלכה למא' דהר"ף ובהר"ש], (יב) ג"י הר"ף והר"ש בר רב קטינא, (יג) [למא' דהר"ש], (יד) [נ"י פס' דרשב"א דר"ה והאמר ר"ג], (טו) [ברכות סד. הריב"ז יד].

הגהות הב"ח

(א) גמ' בר מנא שאל לוי לאבונגרי. י"ב ע"י סוף דף יח בפספי דיה לעמו: (ב) רש"י עושה ט' אלף שמים בבשרים היינו לימודין: (ג) תוס' ד"ה אמר ט' מהא דמקריב להם גמי לא דמרי: (ד) ד"ה דברי ר' יוסי בשמן תנן מילתא דר' יהודה דבריש וביין תנן מילתא דר' יוסי ברישא דביין דלמילתא במילתא דר' יוסי וכו' אי אכור קאי אי אכנית וכו' משמע דלדור קאי. י"ב כלומר דפי' זולף היינו שסומא וממנה וכשהוא צור שיך לומר דממנה כל היין לתוך הכור וגומר דכרכו טעו ולאורידו לצור אלף חביתין לא שיך זולף וגומר כל עיקר אלף אכור קאי וקאמר וגף דכרכו דלח"כ משמע וממנה ככל מנהג מנופה על הכור שייך בתוכו ומכסהו דכרכו וזה עולה בעירובי הספחים בורו לגוף:

גליון הש"ס

גמ' וכל שאינו עושה אינו אומר. עיין ב"מ דף ז ע"א מוס' ד"ה אלף הכא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' שכר שבע מסייעין אוחן י"ב במועד. ומה שגרסם בלא ספ"א ועושה ט' מנמק: [ב] שם ר' אומר בשבת בטובה. י"ב פי' דקאי ארישא ופול בו מן הגת קרוי צור: זולף וגומר דכרכו. כלומר מריק אותו בחצית וגף החצית במנופה גמורה: עושה לו למודים. אינו יכול לגוף שכיבוי אינשי דמרינן (נעמי"ש) בשכר [נ"י מ"א] (נעמי"ש) [נ"י] אלף הרמז"ס מפרש (נ"י) אלף חביתין (נ"י) לכן השמיט שנת וי"ט דס"ל דבס"ג כול ענין אכור ובמועד ט' ק"ף לשכור מותר (נעמי"ש רבינו ב"מ ט' תקל"ז):

רבינו חננאל

אמר שמואל מקבלי קיבולת, פי' אם קיבלו קיבולת, בתוך התחום אסור, חוץ לתחום מותר. ואסיקנא הני מילי בשבתות ובימים טובים ולא שכיבוי אינשי דנפקי חוץ לתחום, אבל בחולו של מועד דאיכא דנפקי חוץ לתחום אסור. מד זוטרא נון ליה גוים בקיבולת אפדנא חוץ לתחום, ולא עיילי רבנן בההוא אפדנא. איכא דאמרי, הוא גמי לא על בההוא אפדנא. ואע"ג דאמר שמואל כי האי גוונא שרי, אדם חשוב שאני. איכא דאמרי, עבדיה סייע בהדיהו בתביאנא. דבר חמא שרא לאחונרי דבר ריש גלותא למעבד להון עבדיהא בחולי דמועדא, מאי טעמא דכיון דלא אגרא שקלי שרשווי הוא דמרשרי להו, כגון דרוח הוא ושרי. ת"ר מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד, ובלבד שלא ישקול ושלא ושלא ימנה כדרך שהוא עושה בחול. וכן אינו נותן בקיבולת לגוי במועד. כללו של דבר, שכל דבר שחומר לו לעשותו אומר לו ועושה, וכל שאינו מותר לעשותו אינו אומר לגוי ועושה. ת"ר אין מרביעין בהמה בחולו של מועד. כיצא בו אין מרביעין בבכור ולא בפסולי המוקדשין. ר' יהודה אומר חמורה שתבעה מרביעין עליה בשביל שלא תצטנן, ושאר כל הבהמות מכניסין אותן לבקרות. ת"ר אין מדיירין בחולו של מועד, פי' מכניסין הבהמות לדיר כדי

מקבלי קיבולת בסוך התחום אסור. ליתן מללכה לנכרי קיבולת כי עבדי ליה בשבתא דידעי כולי עולמא ואמרי היום בשבת יהב ליה. והא דשרי בית הלל צפ"ק דשבת (ד' י:.) ליתן כלים לכובס צע"ש עם חשיכה ואפי' בתוך התחום משום דכניסה בנכרי מידי דלא מינכר וליכא חשדא אצל מידי דמינכר בתוך התחום אסור משום חשדא: **אצל אי איכא מתא דמקרבא להסם**. אותן פועלים נכרים אסורים דליניהו ידעי דהני נכרים עבדי ליה מללכה ואמרי בשבתא יהב להו: **אסור**. דלאמרי היום יהבו ליה: **סיועי הוה מסייע כפיצנא**. שהיה נותן להם תבן למללכה דהואיל והוא מסייע בזהדיהו אסור: **אבונגרי**. מסדרי שולחנות: **למעבד בעידיהווי**. אם נשצר השלחן שרי לתקנו: **שרשווי**. ריוח בעלמא כדי סעודתם דקא אכלי בזהדיהו ולא קא חשבי מללכה: **מקבלי קיבולא**. ונתנה לנכרי לעשותה אחר המועד: **אין מרביעין בהמה**. משום דעביד מללכה בחולו של מועד: **אין מרביעין**. אין אוחזין בהמה ומציילין עליה זכר: **בצכור**. דקעביד ציה מללכה וכמצי **לפקרות**. מקום שיש שם צהמות והיא רובעת מעמלה: **מדיירין**. מכניסין בהמה לשדה כדי שיזילאו וצל ומזולין השדה: **אין מסייעין אוחן**. לבהמה לצא בשדה או אם נכרים הם אין מסייעין להם להסיען ממקום למקום כדי שתזצל כל השדה אפילו בצלץן מעמסם: **לנער**. לשמור כגון אם נכרים הם: **שכיר שצם**. ששכרו כל השעור לדייר שדהו: **שצוה**. שמיטה: **מסייעין**. כאילו של נכרים הוא: ה"ג **עושה נכרי בשבת** וי"ט **ומסייעין במועד**. דלא טרח מללכה כלומר יכולין לסייע לאותו שכיר לדייר: **ומוסרין לו רועה אחד לנער לאנו**. שמדיירין אותו הואיל ואינו שכיר לשבת ממש: **רבי אומר בשבת בטובה**. אם רואה שם אדם לסייע לאותו שכיר בטובתו עושה כלומר צחנם ולא בשכר: **בתנ"י בסוך הכור**. שלפני הגת אותו כלי שהיין נופל בו מן הגת קרוי צור: **זולף וגומר דכרכו**. כלומר מריק אותו בחצית וגף החצית במנופה גמורה: **עושה לו למודים**. אינו יכול לגוף שכיבוי אינשי דמרינן (נעמי"ש) בשכר [נ"י מ"א] (נעמי"ש) [נ"י] אלף הרמז"ס מפרש (נ"י) אלף חביתין (נ"י) לכן השמיט שנת וי"ט דס"ל דבס"ג כול ענין אכור ובמועד ט' ק"ף לשכור מותר (נעמי"ש רבינו ב"מ ט' תקל"ז):

רבי יוסי. זולף דכרכו: **דמשחא יקיר ואיכא פסידא יתירא**: **מודה ליה לר' יהודה**. דליתו זולף וגף ממש אלף עושה לימודים עראי: **דלא כר' יוסי**. דלומר גומר דכרכו ואינו כריך שינוי: **למשע**. לגוף החצית: **סיני**. **ט** רב יוסף: **הלכה כר' יוסי**. דגף דכרכו: **כר שים סאוי ושייע מצר חמני ולא שייע**. כלומר יפה שזר מוגף שמחזיק ששה סאין משכר שהוא כצלי גדול שמחזיק שמונה סאין: **כהלכות כופסים**. דלאמרנין (חולין דף ד.) היכא דלחזיק לחזיק היכא דלא לחזיק לא לחזיק: **עקווס**. כלשה עקרה שאין לאדם ממנה פרי אלף גופה: **ואין למדין זו מזו**. דלמיא כסם שזו מותרת קן זו מותרת כמו בכומים ולא אמרינן כי היכי דמחזיק צהאי מחזיק צהאי ללא ילפי הני מהני: **מר**. דלומר זופתין חצינא חייש לפסידא ונחצינא איכא פסידא יתירא אי לא זפתו לה משום דנפיש יינא ונכוחתא ליכא פסידא יתירא. **כחא כלי קטן: מר**. דלמר זופתין לכוחא דחייש לטירחא יתירא ונכוחא איכא טירחא יתירא: **יש**

^[1] נראה מזה דרכיו היה גורם בכר מנמלא

מי שהפך פרק שני מועד קטן

יב.

יא א מ"י פ"ו מהל' שבת הל' יד טושיע איח ט"י רמד ספיק א [וטושיע י"ד ספיק שפ ספיק ט"ז]: **יב** ב מ"י פ"ו מהל' יו"ט הלכה כה טושיע איח ט"י תקמנ ספיק ג: **ג** [וטושיע איח ט"י רמד ספ"י ג]: **ג** ד טושיע שם ט"י תקמנ ספיק ה: **יד** ה מ"י שם טושיע שם ט"י תקמנ ספיק ו: **ו** ו מ"י שם הל' כד טושיע שם ספיק א: **ז** וזו ז מ"י שם הלכה כה טושיע שם ספיק ג: **ז** ח מ"י שם פ"ח הלכה טו טושיע שם ט"י מקלו ספיק ג: **י** ח ט"ו מ"י פ"א מהל' מעילה הלכה ט: **י** י ב מ"י פ"ח מהל' יו"ט הל' יא טושיע שם ט"י מקלו ספיק ד: **כ** ל מ"י פ"ו מהלכות יו"ט הלכה ג [ופ"ח מהל' אלף הל' ו] טושיע איח ט"י מקלנ ספיק ה: **כא** מ מ"י פ"ו מהל' יו"ט הל' ג [ופ"ח הלכה ז טושיע שם ט"י מקלו ספיק ה: **כב** ז מ"י שם פ"ח הלכה יד: **כג** ב ט"ו מ"י שם טושיע שם ט"י מקלנ ספיק ה:

מוסף רש"י

עושה לו לימודים. לוחץ לצור של יין לכסותו (ברכות לה). לסדר נקרים על פי הצור (שבת קהה). סיני. היו קורין לרבי יוסף שהיה בקי בנבייתות הכנה (ברכות טד). כוחתא. פך קטנה מחבית (נ"י ש"א). נקטינן. מסורת מלכותיית, מנהג מרכזיטו (שדוכין ה).

רבינו חננאל (המשך)

שיטלו ויבולן לזבל השדות והאילנות ואם באו מאליהן מותר, אבל אין מסייעין הורועים, ואין מוסרין להם שומר לצער את צאנו, ואם היה שכיר שנה שכיר חדש שכיר שבת, מסייעין הורועין ומוסרין להם שומר לצער צאנו. ר' אומר אם באו בשבת בטובה, בלא כלום הנאה, או ביום טוב במוזנות בלבד, כלומר שכירותכם היא מוטרחכם. במועד אפי' בשכר. אמר רב יוסף הלכתא כר'. בתנ"י וכן מי שהיה ינו בבזר ואידעו אבל אז אונס או שהטעוהו פועלים ר' יוסי אומר זולף וגומר דכרכו. ר' יהודה אומר עושה לו לימודים כו'. מירוש לימודים מכסחו. וצריכא, דאי אשמעינן משחא משום דנפיש פסידיה משום הכי שרי ר' יוסי, אבל חמרא כו'. אמר ר' יצחק בר אבא מאן תנא שנינו במועד דבזר האבד דלא כר' יוסי, דדא ר' יוסי כדרכו בלא שינוי. אמר רב יוסף הלכתא כר' יוסי. (בבא) [בבא] מנייה מרב נחמן בר יצחק, מהו למישיעא לחביאא דשיכרא בחולו של מועד, אמר להו, רב יוסף דהוא סיני, כדגרסינן בסוף הוריות רבה עוקר הרים רב יוסף סיני, הוא אמר הלכה כר' יוסי דאמר זולף וגומר וגף דכרכו. אמר ליה אימור דאמר ר' יוסי אף דכרכו, בחמרא. דאי בשבת ליה מגולה מפסיד, שיכרא מי אמר להו שיכרא גמי יהודא פסידא טובא, דאמר אביי אמרה לי אם, חביאא דאית בה שית סאוי חמרא או כיצא בהן, ושייעא, כח אותו השכר חזק ^[6] כמו חבית שיש בה שמנות סאין, ולא שינא. כלומר אם תשאר מגולה יש בשכר הפסד. אמר רב הלכות מועד כהלכות כותים. למאי הלכתא לומר שקורות הן ואין למידות זו מזו. דאמר שמואל זופתין כוחתא ואין זופתין חבית, וחללו זו וזו זיפתה הוא, אלא אין למידין זו מזול. [זיפתה כוחתא אם תישאר בלא זיפתה. פי' [מר] חייש לטירחא ומר חייש לפסידא. מפורש בירושלמי שמואל אמר זפתין גרבא ולא זפתין כוחתא [זפתין גרבא דזיפתא דקריקרא ולא זפתין כוחתא], דזיפתא גלידא.

דאית בה שית סאוי חמרא או כיצא בהן, ושייעא, כח אותו השכר חזק ^[6] כמו חבית שיש בה שמנות סאין, ולא שינא. כלומר אם תשאר מגולה יש בשכר הפסד. אמר רב הלכות מועד כהלכות כותים. למאי הלכתא לומר שקורות הן ואין למידות זו מזו. דאמר שמואל זופתין כוחתא ואין זופתין חבית, וחללו זו וזו זיפתה הוא, אלא אין למידין זו מזול. [זיפתה כוחתא אם תישאר בלא זיפתה. פי' [מר] חייש לטירחא ומר חייש לפסידא. מפורש בירושלמי שמואל אמר זפתין גרבא ולא זפתין כוחתא [זפתין גרבא דזיפתא דקריקרא ולא זפתין כוחתא], דזיפתא גלידא.

אמר שמואל מקבלי קיבולת בתוך התחום. הא דשרינן כלים לכובס נכרי פירש צקונט' דלא מינכר שהוא של ישראל ור' יעקב לא היה מחלק ואומר דשרי במועד וגם בשבת דהא ריחים של מים איכא השמעת קול ושרינן צפ"ק דשבת (דף יח. וסס) וצפ"ק דע"ז (דף כא: וסס) שרינן להשכיר שדה לנכרי משום דאריסותיה קעביד וי"ש קצלות שאין מצית ממתלה צכך אלף ממחר לעשות ואע"ג דר' שמעון צן אלעזר פליג מסכתא הלכה כר' שמעון צן גמליאל דקא אסר התם מרחץ במשנה משמע הא שדה שרי כדדייק התם ומינא צפ"ק דשבת (דף יט.) גצי ספינה פוסק עמו על מנת לשבות ואינו שובת אלמא אין הנכרי מניח לעשות קצלותו בשביל ישראל ואיכא מאן דלמר אפי' לפסוק אין כריך וצשמעמין דאסר שמואל מפרש רבינו יעקב כחותו פירוש שמעמדין כולוהו שמעתתא באלב וכדרב שישא דלמר (לעיל יא:) דברים המותרין צחש"מ אסורין בימי אלבו דהוי דאורייתא או כעין דאורייתא אלב במועד הקילו וכ"ש שיש לכן להקל בשבת דלא חיישינן כל כך דלא ליחלוז ציה ואי"ס כיון דצאצילות איירי שמואל היכי קאמר וכי ליכא מתא דמיקרבא להתם ^[א] לא אמרן אלף בשבתות וימים טובים דלא שכיח דלאלי מדוכתא אלב בחולו של מועד אסור ונריך עיין: **דבברי רבי יוסי**. בשמן ^[י] מניא מילתא דר' יהודה צרישא וכיון דלחחיל מילתא דרבי יוסי מסייס לה וגף ציין לא ידענא אי אכור אי אחצית קאי מינהו ללאורה אחצית קאי דשיך צה מגופה ומדקתני צה זולף וגומר משמע דאכור קאי דלחצית לא שיך משמע דגף אחרי קן וגם עושין לו לימודין משמע דקאי אכור ולית ליה זולף וגומר דלחצית לא שיך לימודין דסגי בכיסוי קטן:

^[1] נראה מזה דרכיו היה גורם בכר מנמלא

^[2] אולי ל"ל אם תשאיר בלא זיפתה

^[3] אולי ל"ל אם תשאיר בלא זיפתה

^[4] אולי ל"ל אם תשאיר בלא זיפתה

^[5] אולי ל"ל אם תשאיר בלא זיפתה

^[6] נראה מזה דרכיו היה גורם בכר מנמלא